

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต ระหว่างพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข และเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ในเขต 8 มีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิต ในเขต 8 ประจำปี พ.ศ. 2546 จำนวน 521 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิต ในเขต 8 ประจำปี พ.ศ. 2546 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจำนวนตัวอย่างจากตารางของ เกรซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน จากประชากรทั้งสิ้น 521 คน
2. สุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล ซึ่งสังกัดสำนักงานสาธารณสุข ในเขต 8 ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก โดยมีจำนวน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด และแต่ละสถานภาพ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเขต 8 จำนวนตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
นครสวรรค์	137	56	25.81
อุทัยธานี	94	40	18.43
กำแพงเพชร	100	41	18.90
ตาก	93	40	18.43
สุโขทัย	97	40	18.43
รวม	521	217	100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบสอบถามในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสุขภาพจิต ของผู้ที่เคยทำมาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม โดยยึดจุดมุ่งหมายของการวิจัย แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในเขต 8 โดยแบ่งเป็น ด้านนโยบาย ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และด้านเทคโนโลยี จำนวน 59 ข้อ โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิคิธ (Likert) ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การดำเนินงานมีปัญหา ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การดำเนินงานมีปัญหา ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง การดำเนินงานมีปัญหา ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การดำเนินงานมีปัญหา ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การดำเนินงานมีปัญหา ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต ระหว่างพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข และเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ในเขต 8 ด้วยตนเองตามกรอบความคิดในการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานสุขภาพจิต เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา โครงสร้าง ระบอบวิธีวิจัยและภาษา โดยใช้วิธีหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

2.1 ดร. สมภพ เจริญบุทล	สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขรรขณ์ ขรรขเมธ	สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนัท มีศรีสวัสดิ์	สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
2.4 นายแพทย์สงกรานต์ ก่อธรรมนิเวศน์ ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต เขต 8	
2.5 นางสาวม บินชัย	พยาบาลวิชาชีพ 8 โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์

3. นำร่างเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่า IOC และเลือกคำถามเฉพาะที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปแล้วนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) กับพนักงานและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ ที่ไม่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน ได้ค่า 0.97

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะ และจัดรูปเล่มเพื่อนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขออนุญาตแบบนำตัว จากโครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ถึง นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัดเพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ เพื่อแจ้งให้พนักงานและเจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย
3. ผู้วิจัยประสานการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปส่งให้กลุ่มประชากรด้วยตนเอง และหลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม มาทำการวิเคราะห์ด้วยตนเอง ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์อีกครั้ง
2. แปลงข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำข้อมูลการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสุขภาพจิต ระหว่างพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน ในเขต 8 ในแต่ละจังหวัด มาวิเคราะห์ ทั้งรายชื่อและรายด้าน โดยให้ค่าน้ำหนักของคำตอบแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1977 : 174 อ้างถึงใน สุรพันธ์ นิเมะวัชย์ 2544 : 43) ดังนี้

1.00-1.50	หมายถึงการดำเนินงานมีปัญหา น้อยที่สุด
1.51-2.50	หมายถึงการดำเนินงานมีปัญหา น้อย
2.51-3.50	หมายถึงการดำเนินงานมีปัญหา ปานกลาง
3.51-4.50	หมายถึงการดำเนินงานมีปัญหา มาก
4.51-5.00	หมายถึงการดำเนินงานมีปัญหา มากที่สุด

4. หาค่าร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	มัธยฐานเลขคณิต
	$\sum X$	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	จำนวนตัวอย่าง

6. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับปัญหาและอุปสรรค โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - (\bar{x})^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

$\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

$(\bar{x})^2$ = กำลังสองของคะแนนมัธยฐาน

7. การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้ F - test

(ส่วน สายขส และ อังกฤษ สายขส. 2536 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F = ค่าการแจกแจงของ F

MS_b = ค่าความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือ

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่า IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ = คะแนนความสอดคล้องกันรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม หากค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา ของกรอนบาค (α - Coefficient) (แก้ว สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_x} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
S^2_i	แทน	ความแปรปรวนรายข้อ
S^2_x	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด